

**Kateřina Šemberov: Stigmatizace ve vztahu k řešení duševních problémů studentů
středních škol**

Bakalářská práce

Posudek vedoucí práce

Studentka se zaměřuje na téma stigmatizace, které je bezesporu stále aktuální. Zvyšující se počet psychických obtíží u žáků a studentů přispívá také tomu, že se o psychických problémech začíná více a otevřeněji hovořit. Právě stigma a sebestigma, které se k této problematice váže, je důležitým tématem této práce.

Bakalářská práce se zaměřuje na kvalitativní analýzu dat z rozhovorů s pěti absolventkami středních škol, které retrospektivně popisují své zkušenosti s psychickými obtížemi během studia. Důraz je kladen na význam stigmatizace duševních obtíží ve vztahu k vyhledávání pomoci či celkově řešení dané situace.

V teoretické části práce jsou zpracována témata věnující se samotné stigmatizaci duševních obtíží, včetně jeho představení vývoje v historii. Dále se práce zaměřuje na popis duševních obtíží se zaměřením na úzkostné a afektivní obtíže. Většina obsahu této části je pojednána ve vztahu k danému věkovému období a tématu stigmatizace.

V práci jsou citovány zahraniční i tuzemské zdroje, citování je povětšinou správné, lze najít pouze minimální nesrovnalosti (v textu např. chybějící uvedení čísla strany při přímé citaci na str. 21 či nekonzistentní uvádění křestních jmen v seznamu zdrojů).

V empirické části jsou popsány všechny důležité části samotného výzkumu. Dělení kapitol by mohlo být propracovanější, ale ani v této podobě neubírá na srozumitelnosti textu. Výzkumné otázky i formát celého výzkumu jsou adekvátní povaze bakalářské práce a jejímu rozsahu. Studentka před realizací rozhovorů získala od respondentek také vyplněné dotazníky, které sestavovala z aktuálně využívaných nástrojů. Je škoda, že samotná detailnější analýza není součástí práce, mohla by být případně nahraná aspoň jako příloha (např. formou tabulek). Představení výsledků je propracované a ilustruje výsledky vhodně vybranými citacemi z rozhovorů. Tematická analýza dat odhalila pět základních témat, která jsou ale vlastně kategoriemi, na které byly studentky dotazovány v rámci rozhovorů. Přínos práce je spíše v detailnějším rozboru jednotlivých oblastí.

Diskuze je spíše představením odpovědí na výzkumné otázky. Text je přehledný a srozumitelný, ale chybí větší propracovanost a komparace s větším množstvím zdrojů. V porovnání s kvalitou teoretické části je diskuze výrazně slabší. V Závěru jsou stručně shrnuty výsledky a některá doporučení, která z výzkumu vyplývají.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě a další podněty:

1. Kolik osob vyplňovalo dotazník a kolik osob souhlasilo s rozhovorem? Z kolika lidí bylo tedy možné vybírat pro rozhovor?
2. Vyřazovala jste některé položky při sestavování vlastního dotazníku z již existujících? Jak jste určila bodovou hranici pro výběr respondentů? Kolik se jich pohybovalo okolo této hranice? Nebylo by vhodnější dát hranici nižší a mít víc osob?
3. Vliv médií je v práci popsán poměrně stručně (str. 17), osobně však toto téma vnímám jako velmi významné. Vliv sociálních sítí (vlastně možná na hraně sociálního vlivu?) je obrovský. Zmiňujete v odstavci pouze pozitivní vliv, ale jsou prokázány také negativní vlivy (především vliv algoritmů následně žákům ukazuje vyhledávaný obsah více, jejich setrvání např. ve smutné náladě se tedy může kvůli tomuto prodlužovat...). Zvažovala jste další pozitivní a negativní vlivy médií kromě těch, které máte uvedené v textu?
4. Respondentky uváděly „negativní zkušenost“ s návštěvou psychologa či psychiatra. Jak se tato negativní zkušenost projevovala? Jak ji popisovaly? V čem spočívala?
5. Žádná z respondentek nevyhledala pomoc již na střední škole. Jak by bylo možné podpořit studenty k tomu, aby pomoc vyhledali včas?
6. Ve většině výzkumů stigmatu se pracuje s tím, že má daný člověk určité charakteristiky od začátku (poznáme jej již s danými charakteristikami). Nejsou ale žáci a studenti v jiné pozici, když vidí, že se jejich spolužák např. změnil? Že jsou svědky určitého procesu, že znají toho člověka už před tím, než obtíže měl. Není pak stigma utvářeno jiným způsobem? Mohou být takoví spolužáci naopak tolerantnější?

V Praze dne 12. 8. 2023

PhDr. Anna Frombergerová, Ph.D.